

“Tēvzemieši” iepazīstina ar jauna Pilsonības likuma projektu

Jaunā likuma nepieciešamība

1994. gadā pieņemtais un laikā līdz 1998. gadam vairākkārt grozītais Pilsonības likums lielā mērā neņem vērā to, ka Latvijas valsts nav atdalījiesies no PSRS, bet atjaunojusi savu neatkarību; neņem vērā arī to, ka 700 tūkstoši bijušās PSRS pilsoņu nav ieradušies Latvijā pirms Latvijas valsts dibināšanas, bet gan tās okupācijas laikā. Tādējādi tie nav ārvalstnieki, kas ieradušies Latvijā saskaņā ar tās likumiem, bet gan ignorējot Latvijas valsts un tautas gribu.

PSRS valdošās ideoloģijas iespaidā šo iebraucēju absolūtais vairākums uzskatīja, ka ierodas “likumīgā” PSRS teritorijā vai Krievijas impērijas nomalē. Šāda apziņa traucē iekļauties sabiedrībā, pieņemt tās vērtības un skatīties uz Latvijas vēsturi un šodien ar Latvijai lojāla iedzīvotāja acīm.

Pilsonības likums, īpaši tā normas par pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, ignorē to, ka liela daļa no 700 tūkstošiem iebraucēju bija okupācijas varas īstenotāji; ka liela daļa no tiem balsoja pret Latvijas neatkarību 1991. gada marta aptaujā un par interfrontes deputātiem 1990. gada Augstākās Padomes vēlēšanās; ka daudzi tūkstoši no viņiem bija LPSR Darbaļaužu internacionālās frontes vai citu pretvalstisku organizāciju biedri, kas aktīvi cīnījušies pret Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu.

Arī 15 gadus pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas saglabājas okupācijas un kolonizācijas sekas, tajā skaitā liels skaits iedzīvotāju, kas nevēlas un nespēj iekļauties Latvijas sabiedrībā. Par to liecina gan aicinājumi pēc otrās valsts valodas vai vismaz “oficiālās” valodas statusa krievu valodai Latvijā; gan neskaitāmi priekšlikumi pielīdzināt nepilsoņus visās tiesībās pilsoņiem; gan neregistrētu organizāciju darbība pret skolu mācībvalodas reformu; gan provokatīvi izlēcieni valsts svētku un piemiņas dienās; gan okupācijas fakta apšaubīšana.

Šādu cilvēku nav mazums arī Latvijas pilsoņu vidū, tajā skaitā starp vairāk nekā 100 tūkstošiem naturalizēto. Par to liecina arī deputāti, kas aizstāv šīs idejas Saeimā, gan arī organizē un vada minētos izlēcienus.

Jaunā likuma pamatnostādnes

Likumprojekta mērķis ir veicināt Latvijas kā neatkarīgas un demokrātiskas valsts un latviešu valodas kā valsts valodas pozīciju nostiprināšanos (Satversmes 1. un 4. pants), ļaujot būtiski mazināt okupācijas un kolonizācijas sekas, nosakot, ka Latvijas pilsonību var iegūt personas, kas ir lojālas Latvijai un iekļāvušās tās sabiedrībā.

Piedāvātos priekšlikumus var iedalīt četrās grupās:

Pirmkārt, naturalizācijas izbeigšana un pilsonības pretendentu loka būtiska sašaurināšana.

Liels nepilsoņu skaits nav Latvijas iekšējais jautājums, bet starptautiska problēma, kas radusies noziedzīgā Molotova - Ribentropa pakta un Latvijas okupācijas rezultātā. Tāpēc Pārejas noteikumi (3. punkts) paredz naturalizācijas procesa izbeigšanu un

Naturalizācijas pārvaldes likvidāciju (8.punkts) ar 2007. gada 1. janvāri. Būtiski tiek sašaurināts pilsonības pretendentu loks (13. pants), izslēdzot no tā personas, kas ieradušās Latvijā okupācijas laikā, un iesniegumu par uzņemšanu Latvijas pilsonībā pieņemšana un izskatīšana tiek uzticēta Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei.

Otrkārt, pārdomātāka pilsonības piešķiršanas procedūra.

Lai veicinātu pilsonības piešķiršanas procesa kvalitāti un pilsonības pretendentu atlasītu no tiem, kas patiesi iekļāvušies sabiedrībā, tiek noteikts, ka par pilsonības piešķiršanu ar likumu lemj Saeima. Attiecīgu likumprojektu Saeimai iesniedz Ministru kabinets ne biežāk kā reizi kārtējās sesijas laikā (17. pants).

Lai samazinātu iespēju nepamatoti un nejauši iegūt pilsonību, un padarītu rūpīgāku dokumentu izvērtēšanu, tiek pagarināts ar naturalizācijas pieteikumu saistīto dokumentu izskatīšanas laiks un noteikta nepieciešamība naturalizācijas pretendenta atkārtoti apstiprināt savu vēlmi iegūt pilsonību (17. panta otrā daļa).

Lai paplašinātu Ministru kabineta iespējas rīkoties neskaidrās un likumā neparedzētās situācijās, 17. panta 4. daļa nosaka, ka Ministru kabinets var atlikt vai atteikt uzņemšanu pilsonībā.

Treškārt, prasību, kas attiecas uz lojalitāti, latviešu valodas prasmi un iekļaušanos sabiedrībā pastiprināšana, kā arī pilsonības atņemšanas vienkāršošana.

Lai veicinātu, ka pilsonību iegūst personas, kas iekļāvušās sabiedrībā un labi apguvušas un prot lietot latviešu valodu, tiek noteiktas papildus prasības lūgumam par uzņemšanu Latvijas pilsonībā, kas jāraksta pašrocīgi valodā (13. pants); tiek papildināts solījums par uzticību Latvijas Republikai ar apņemšanos "stiprināt latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu" (19. pants); tiek ieviesta intervija valsts valodā, lai pārbaudītu pilsonības pretendenta "iekļaušanos sabiedrībā un attieksmi pret sabiedrībā valdošajām vērtībām" (21. pants); tiek noteikti papildus pienākumi personai, kura vēlas reģistrēt par pilsoni pēc neatkarības atjaunošanas dzimušu bērnu, paredzot, ka tai ir jāapliecina, ka palīdzēs bērnam iegūt izglītību latviešu mācībvalodā (5. panta 5. daļa).

Tiek izslēgta iespēja iegūt pilsonību atvieglotā kārtībā no 15 līdz 18 gadu vecumam, ja bērnu vecāki nav izmantojuši likuma 5. panta sniegtās iespējas līdz bērns sasniedz 15 gadu vecumu un nosakot, ka šādā gadījumā pilsonību iespējams iegūt likumā noteiktajā kārtībā (5. panta 4. daļa). Tāpat tiek noteikts, ka likuma 5. panta iespējas reģistrēt par Latvijas pilsoni pēc neatkarības atjaunošanas dzimušu bērnu ir vienīgi tad, ja tas jau apgūst izglītību latviešu mācībvalodā (5. panta 1. daļas 3. punkts).

Likuma 15. pantā ir paplašināts un precizēts to personu uzskaitījums, kas netiek uzņemtas pilsonībā. Tajā skaitā ir personas, kas iesaistījušās dažādās pretvalstiskās aktivitātēs, personas, kas iesūtītas Latvijā kā kompartijas vai komjaunatnes kadru darbinieki, personas, kas ir hroniski alkoholiķi un narkomāni, kā arī personas, kas izmantojušas iespēju lūgt pilsonību bērnam 5. panta noteiktajā kārtībā, bet nav pildījušas šajā sakarā doto solījumu. 15. pantā minētie ierobežojumi tiek attiecināti ne tikai uz personām, kuras vēlas vai tām piešķir pilsonību ar likumu, bet arī uz tām, kas vēlas iegūt pilsonību par īpašiem nopelniem Latvijas labā (18. panta 2. daļa) un uz atsevišķu personu grupu, kas iegūst pilsonību reģistrācijas kārtībā (4. panta 1. daļas 4. punkts.)

Jauni nosacījumi tiek izvirzīti personai, kura lūdz uzņemšanu pilsonībā (14. panta 1. daļa). Pilsonības pretendents apliecina, ka ir iekļāvies sabiedrībā un pieņēmis tajā valdošās vērtības, un, ka tam ir legāli ienākumi, kas pietiekami sevis un savas ģimenes locekļu uzturēšanai, kā arī iesniedz izziņu par pēdējo 3 gadu ienākumiem un samaksātajiem nodokļiem. Lai veicinātu rūpīgāku un pārdomātāku gatavošanos pilsonības iegūšanai, tiek noteikts, ka pilsonības iesnieguma noraidīšanas gadījumā to atkārtoti var iesniegt ne ātrāk kā pēc trīs gadiem pašlaik noteiktā gada vietā (14. panta 5. daļa).

Ņemot vērā, ka Latvijas pilsonību ieguvušas daudzas nelojālas personas, kas iesaistījušās dažādās pretvalstiskās aktivitātēs, vai arī ir ieguvušas to ar krāpšanos, tiek noteikta atvieglota pilsonības atņemšanas kārtība ar Ministru kabineta lēmumu, pamatojoties uz kompetentu iestāžu atzinumu (24. panta 3. daļa); turklāt nosakot, ka personas, kurām Latvijas pilsonība atņemta saskaņā ar likuma 24. pantu, to nevar atkārtoti iegūt ar likumu (25. panta 3. daļa).

Ceturtkārt, dubultās pilsonības pieļaušana izņēmuma gadījumos.

Lai sekmētu valsts saikni ar latviešiem, kas okupācijas režīma terora dēļ bijuši spiesti pamest Latviju, un viņu tiešajiem pēcnācējiem, kā arī, lai pilnībā nezaudētu saikni ar Latvijas pilsoņiem, kas pēc neatkarības atjaunošanas izbrauc uz patstāvīgu dzīvi citās valstīs, likumprojekts (11. panta 1. daļa un 24. panta 1. daļas 1.punkts) pieļauj dubulto pilsonību kā izņēmumu. Tā iespējama, ja persona ir pilsonis kādā no ES, NATO vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valstīm un grib atjaunot savu Latvijas pilsonību, pamatojoties uz to, ka bija Latvijas pilsonis okupācijas brīdī vai arī ir šāda pilsoņa pēcnācējs. Savukārt, izbraucot no Latvijas un iegūstot pilsonību kādā no iepriekšminēto apvienību valstīm, Latvijas pilsonību varētu saglabāt tie, kas to nav ieguvuši naturalizācijas kārtībā. Šīs normas **ļautu palielināt latviešu īpatsvaru Latvijas pilsoņu vidū**. Šajā sakarā tiek atjaunota arī Latvijas pilsoņu un viņu pēcnācēju, kuri okupācijas laikā bijuši spiesti atstāt Latviju un šajā laikā ir naturalizējušies ārvalstīs, tiesības reģistrēties ledzīvotāju reģistrā kā Latvijas pilsoņiem (Pārejas noteikumu 1. punkts).

Likumprojektu sagatavoja Apvienības "Tēvzemei un Brīvībai"/LNNK Pilsonības likuma izstrādes darba grupa (Einārs Cilinskis, Māris Grīnblats, Imārs Kiršbaums, Vineta Stolere, Jānis Tomels).

Pilsonības likums

Pirmā nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) ārvalstnieks - ārvalsts pilsonis (pavalstnieks);
- 2) bezvalstnieks - persona, kas netiek uzskatīta par pilsoni (pavalstnieku) saskaņā ar kādas valsts likumiem;
- 3) dubultā pilsonība - personas piederība pie vairāku valstu pilsonības (pavalstniecības);
- 4) pēcnācēji - leļupējie radinieki taisnā līnijā.

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir noteikt personas, kas iegūst pilsonību reģistrācijas kārtībā, pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumus un kārtību, lai stiprinātu Latvijas Republiku kā neatkarīgu demokrātisku valsti un latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu, veicinātu Latvijas okupācijas un kolonizācijas seku novēršanu.

3.pants. Latvijas pilsonība

- (1) Latvijas pilsonība ir personas noturīga politiska un tiesiska saikne ar Latvijas valsti.
- (2) Latvijas pilsonības saturu veido pilsoņa un valsts savstarpēji saistīto tiesību un pienākumu kopums.
- (3) Latvijas pilsonību iegūst reģistrācijas kārtībā vai arī Latvijas pilsonībā uzņem Saeima ar likumu vai lēmumu.

4.pants. Piederība pie Latvijas pilsonības

- (1) Latvijas pilsonību reģistrācijas kārtībā iegūst:

- 1) latvieši un lībieši (līvi);
- 2) personas, kuras bija Latvijas pilsoņi 1940.gada 17.jūnijā, kā arī šo personu pirmās un otrās pakāpes pēcnācēji, izņemot personas, kuras pēc 1990.gada 4. maija ieguvušas citas valsts pilsonību (pavalstniecību);
- 3) sievietes, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā un kuras saskaņā ar 1919.gada 23.augusta "Likuma par pavalstniecību" 7.pantu bija zaudējušas Latvijas pavalstniecību, un viņu pirmās un otrās pakāpes pēcnācēji, izņemot personas, kuras pēc 1990.gada 4.maija ieguvušas citas valsts pilsonību (pavalstniecību);
- 4) personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā un kuras ir apguvušas pilnu mācību kursu latviešu mācībvalodas vispārīglītojošās skolās, iegūstot šajās skolās vispārējo vidējo izglītību, ja šīm personām nav citas valsts pilsonības (pavalstniecības) vai tās ir saņēmušas iepriekšējās pilsonības

(pavalstniecības) valsts ekspatriācijas atļauju, ja tādu paredz šis valsts likumi un ja uz tām neattiecas kāds no šā likuma 15. panta pirmajā daļā minētajiem ierobežojumiem. Pilsonību vienlaikus ar šādu personu iegūst arī tās nepilngadīgie bērni līdz 15 gadu vecumam, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā.;

5) bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni, kuri dzīvo Latvijas bērnu aprūpes iestādē vai internātskolā, kurā mācības notiek latviešu valodā un kuriem nav citas valsts pilsonības un nav tiesību iegūt citas valsts pilsonību;

6) bērni, kuri atrasti Latvijas teritorijā un kuru vecāki nav zināmi;

7) bērni, kuriem viņu dzimšanas brīdī abi vecāki ir Latvijas pilsoņi, neatkarīgi no bērnu dzimšanas vietas;

8) bērni, kuriem viens no vecākiem vai adoptētājiem ir Latvijas pilsonis, bet otrs - ārvalstnieks, ja vecāki par to vienojas vai viena no vecākiem pastāvīgā dzīvesvieta bērna dzimšanas brīdī ir Latvijā;

9) bērni, kuriem viens no vecākiem vai adoptētājiem ir Latvijas pilsonis, bet otrs – Latvijas nepilsonis vai bezvalstnieks vai bērna dzimšanas aktā nav ieraksta par tēvu.

(2) Tiesības iegūt Latvijas pilsonību reģistrācijas kārtībā saskaņā ar šā panta pirmās daļas 5.,6.,7.,8., un 9. punktu bērns var izmantot līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

(3) Kārtību, kādā persona reģistrācijas kārtībā iegūst Latvijas pilsonību, nosaka Ministru kabinets.

5. pants. Pēc 1991.gada 21.augusta Latvijā dzimuša bezvalstnieku vai nepilsoņu bērna pilsonība

(1) Bērnu, kurš dzimis Latvijā pēc 1991.gada 21.augusta, var reģistrēt par Latvijas pilsoni šā panta otrajā vai trešajā daļā noteiktajā kārtībā, ja viņš vienlaikus atbilst šādām prasībām:

1) viņa pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvija;

2) viņš nav Latvijā vai kādā citā valstī bijis notiesāts par nozieguma izdarīšanu;

3) viņš apgūst izglītību latviešu mācībvalodā;

4) viņš nav citas valsts pilsonis.

(2) Līdz brīdim, kad bērns sasniedz 15 gadu vecumu, iesniegumu par pilsonības iegūšanu ir tiesīgas iesniegt tādas personas, kas ir reģistrētas ledzīvotāju reģistrā un ir bezvalstnieki vai nepilsoņi, kas līdz iesnieguma iesniegšanai ne mazāk kā pēdējos piecus gadus pastāvīgi dzīvo Latvijā (personām, kuras ieradušās Latvijā pēc 1992. gada 1. jūlija, piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas dienas):

1) abi bērna vecāki;

2) bērna māte, ja bērna dzimšanas aktā nav ieraksta par bērna tēvu vai tas izdarīts pēc mātes norādījuma;

3) viens no bērna vecākiem, ja otrs ir miris vai viņam ir atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības;

4) bērna adoptētājs.

(3) Līdz brīdim, kad bērns sasniedz 15 gadu vecumu, iesniegumu par pilsonības iegūšanu ir tiesīgas iesniegt bērna aizbildnis, ja bērna vecāki ir bezvalstnieki vai nepilsoņi, kas līdz iesnieguma iesniegšanai ne mazāk kā pēdējos piecus gadus pastāvīgi dzīvo Latvijā (personām, kuras ieradušās Latvijā pēc 1992.

gada 1. jūlija, piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas dienas) un tiem ir atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības.

(4) Ja personas, kurām ir tiesības iesniegt iesniegumu bērna atzīšanai par Latvijas pilsoni, to nav izdarījušas, nepilngadīgajam, sasniedzot 15 gadu vecumu, ir tiesības iegūt Latvijas pilsonību šajā likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Personas, kurām ir tiesības iesniegt iesniegumu bērna atzīšanai par Latvijas pilsoni, iesniedz to Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un formā, ietverot šajā iesniegumā savu apliecinājumu (solījumu) palīdzēt bērnam apgūt latviešu valodu kā valsts valodu, iegūt izglītību latviešu mācībvalodā un ieaudzināt viņā cieņu pret Latvijas Republiku un uzticību tai.

6.pants. Latvijas pilsoņu vienlīdzība

Latvijas pilsoņi neatkarīgi no pilsonības iegūšanas veida tiesībās un pienākumos ir vienlīdzīgi, ja likumā nav noteikts citādi.

7.pants. Latvijas pilsonības saglabāšanas tiesības, noslēdzot laulību

(1) Latvijas pilsoņa stāšanās laulībā ar ārvalstnieku vai bezvalstnieku, kā arī šādas laulības šķiršana Latvijas pilsoņiem neizraisa pilsonības maiņu.

(2) Vienam laulātajam iegūstot vai zaudējot Latvijas pilsonību, otra laulātā pilsonība nemainās.

8.pants. Latvijas pilsonības saglabāšana ārpus Latvijas teritorijas dzīvojošām personām

Latvijas pilsoņu dzīvošana ārpus Latvijas teritorijas neizraisa Latvijas pilsonības zaudēšanu, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus.

9.pants. Latvijas pilsoņu aizsardzība ārvalstīs

Latvijas pilsoņi ārvalstīs ir Latvijas valsts aizsardzībā.

10.pants. Nepieļaujāmība izdot ārvalstīm un izraidīt no valsts Latvijas pilsoņus

(1) Latvijas Republika savus pilsoņus neizdod ārvalstīm.

(2) Latvijas pilsoni nevar izraidīt no Latvijas.

11.pants. Dubultā pilsonība

(1) Personai, kuru uzņem Latvijas pilsonībā, nedrīkst izveidoties dubultā pilsonība, izņemot Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas (NATO), vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valsts pilsoni, ja viņš ir bijis Latvijas pilsonis 1940. gada 17.jūnijā un laikā no 1940. gada 17. jūnija līdz 1990. gada 4. maijam, glābdamies no PSRS un Vācijas okupācijas režīma terora, ir atstājis Latviju kā bēglis, ticis deportēts vai minēto iemeslu dēļ nav varējis atgriezties Latvijā, vai šādas personas pēcnācējs.

(2) Ja Latvijas pilsoni saskaņā ar ārvalsts likumiem var vienlaikus uzskatīt arī par attiecīgās ārvalsts pilsoni (pavalstnieku), tiesbattiecībās ar Latvijas Republiku viņš uzskatāms vienīgi par Latvijas pilsoni.

12.pants. Pilsonības likuma izpildes kontrole

Parlamentāro kontroli par Pilsonības likuma izpildi veic īpaša Saeimas komisija.

Otrā nodaļa
Pilsonības piešķiršanas noteikumi un kārtība

13.pants. Tiesības iegūt Latvijas pilsonību ar Saeimas pieņemtu likumu

Personu, kas sasniegusi 15 gadu vecumu, ar likumu var uzņemt Latvijas pilsonībā, pēc tās pašrocīgi valsts valodā rakstīta lūguma ar pievienotu pašrocīgi valsts valodā rakstītu autobiogrāfiju, ja tā ir iekļāvusies Latvijas sabiedrībā un ja tā ir:

- 1) persona, kura 1940. gada 15. jūnijā bija Lietuvas vai 1940. gada 17. jūnijā bija Igaunijas pilsonis, vai tās pēcnācēji;
- 2) persona, kura 1939. gada 1. septembrī bija Polijas pilsonis, vai tās pēcnācēji;
- 3) persona, kura vismaz 10 gadus ir laulībā ar Latvijas pilsoni;
- 4) persona, kura ieradies Latvijā pēc 1992. gada 1. jūlija un ir saņēmusi pastāvīgo uzturēšanās atļauju, vai tās pēcnācēji.

14.pants. Pilsonības piešķiršanas vispārīgie noteikumi

(1) Ar likumu Latvijas pilsonību var piešķirt vienīgi Latvijas valstij lojālām personām, kuras ir reģistrētas ledzīvotāju reģistrā un:

1) kurām lūguma par uzņemšanu Latvijas pilsonībā iesniegšanas dienā pastāvīgā dzīvesvieta ne mazāk kā pēdējos piecus gadus ir bijusi Latvijā (personām, kuras ieradušās Latvijā pēc 1992. gada 1. jūlija, piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas dienas);

2) kuras prot latviešu valodu;

3) kuras zina Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumus;

4) kuras zina valsts himnas tekstu un Latvijas vēstures pamatjautājumus;

5) kuras ir devušas solījumu par uzticību Latvijas Republikai;

6) kuras rakstiski apliecina, ka ir iekļāvušās sabiedrībā un pieņēmušas tajā valdošās vērtības;

7) kurām ir legāls iztikas avots un ienākumi no šī avota ir pietiekami sevis un savas ģimenes locekļu uzturēšanai;

8) kurām ir izziņa par pēdējo trīs gadu ienākumiem un samaksātajiem nodokļiem;

9) kuras ir iesniegušas paziņojumu par atteikšanos no savas iepriekšējās pilsonības (pavalstniecības) un ir saņēmušas iepriekšējās pilsonības (pavalstniecības) valsts ekspatriācijas atļauju, ja tādu paredz šis valsts likumi, vai pilsonības (pavalstniecības) zaudēšanas apliecināšanu dokumentu. Nepilsoņi iesniedz apliecinājumu, ka nav un nav bijuši citas valsts pilsoņi, bezvalstnieki – apliecinājumu, ka nav nevienas valsts pilsoņi;

10) uz kurām neattiecas šā likuma 15. pantā minētie ierobežojumi.

(2) Ar likumu Latvijas pilsonībā var uzņemt vienīgi personas, kuras atbilst visiem šā panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem.

(3) Paziņojums par atteikšanos no savas iepriekšējās pilsonības (pavalstniecības), ekspatriācijas atļauja vai pilsonības (pavalstniecības) zaudēšanu apliecinošs dokuments ir jāiesniedz pēc tam, kad personai ir oficiāli paziņots, ka citu šķēršļu tās uzņemšanai Latvijas pilsonībā nav.

(4) Iesniedzot lūgumu par uzņemšanu Latvijas pilsonībā, personai jāmaksā valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā apmērā.

(5) Persona, kuras lūgums uzņemšanai pilsonībā noraidīts, var to atkārtoti iesniegt ne agrāk kā trīs gadus pēc šā lēmuma pieņemšanas.

15.pants. Pilsonības piešķiršanas ierobežojumi

(1) Latvijas pilsonību nevar piešķirt personām, kuras pēc kompetentu iestāžu atzinuma vai arī, ja tas ir konstatēts ar tiesas spriedumu:

1) ir vērsušās pret Latvijas Republikas neatkarību, demokrātisko parlamentāro valsts iekārtu vai ar antikonstitucionālām metodēm vērsušās pret pastāvošo valsts varu Latvijā;

2) paudušas šovinisma, nacionālsociālisma, komunisma vai citas totalitārisma idejas vai musinājušas uz nacionālo vai rasu naidu vai nesaticību;

3) publiski izrādījušas necieņu Latvijas valstij vai tās simboliem, publiski slavinājušas Latvijas okupācijas varu vai tās simbolus, noliegušas Latvijas okupācijas faktu;

4) darbojas pret Latvijas valsti, darbojas pretvalstiskā vai noziedzīgā organizācijā, rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai, ir saistītas ar terorismu;

5) ir kādas ārvalsts valsts varas, pārvaldes vai tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonas;

6) dien kādas ārvalsts bruņotajos spēkos, iekšējā karaspēkā, drošības dienestā, policijā (milicijā), izlūkdienestā vai citā speciālajā dienestā;

7) pēc 1940.gada 17.jūnija ir izvēlējušās Latvijas Republiku par dzīvesvietu tieši pēc demobilizēšanās no PSRS (Krievijas) bruņotajiem spēkiem vai PSRS (Krievijas) iekšējā karaspēka un kuras dienestā iesaukšanas vai iestāšanās dienā nav pastāvīgi dzīvojušas Latvijā;

8) ir iesūtītas Latvijā kā PSKP vai VĻKJS kadru darbinieki;

9) ir bijušas PSRS (LPSR) VDK vai kādas citas ārvalsts drošības dienesta, izlūkdienesta vai citu speciālo dienestu darbinieki, informatori, aģenti vai arī konspiratīvo dzīvokļu turētāji;

10) Latvijā vai kādā citā valstī ir sodītas par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas ir noziedzīgs nodarījums arī Latvijā;

11) pēc 1991. gada 13. janvāra darbojušās pret Latvijas Republiku PSKP (LKP), Latvijas PSR Darbaļaužu internacionālajā frontē, Darba kolektīvu apvienotajā padomē, Kara un darba veterānu organizācijā, Vislatvijas Sabiedrības glābšanas komitejā vai tās reģionālajās komitejās vai Latvijas komunistu savienībā;

12) ir parakstījušas šā likuma 5. pantā minēto iesniegumu bērna atzīšanai par Latvijas pilsoni, bet nav pildījušas 5. panta piektajā daļā minēto apliecinājumu (solījumu);

13) ir hroniski alkoholiķi vai narkomāni.

(2) Ja personu, kura iesniegusi lūgumu par uzņemšanu Latvijas pilsonībā, sauc pie krimināltbildības vai ierosina pārbaudi par to, vai uz šo personu neattiecas kāds no panta pirmajā daļā minētajiem

ierobežojumiem, tad lūguma par uzņemšanu pilsonībā izskatīšanu aptur līdz stājas spēkā tiesas spriedums vai lietu izbeidz vai saņem kompetentas iestādes atzinumu.

(3) Kompetentas iestādes atzinumu par panta pirmajā daļā minēto ierobežojumu pastāvēšanu persona, uz kuru tas attiecas, var pārsūdzēt tiesā.

16.pants. Bērnu uzņemšana Latvijas pilsonībā

(1) Vienlaikus ar personu, kuru pēc tās lūguma uzņem pilsonībā, Latvijas pilsonību iegūst arī šīs personas nepilngadīgie bērni līdz 15 gadu vecumam, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā. Likuma 14. panta nosacījumus nepiemēro nepilngadīgiem bērniem, kurus uzņem Latvijas pilsonībā atbilstoši šim pantam.

(2) Ja vienu no vecākiem pēc tā lūguma uzņem Latvijas pilsonībā, bet otrs saglabā citas valsts pilsonību (pavalstniecību), viņu nepilngadīgais bērns līdz 15 gadu vecumam iegūst Latvijas pilsonību vienlaikus ar vecāku, kuru uzņem pilsonībā, ja vecāki par to vienojas vai bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā.

(3) Ja Latvijas pilsoņa un ārvalstnieka bērns ieguvis ārvalsts pilsonību (pavalstniecību), tad uzņemot viņu Latvijas pilsonībā pēc viņa lūguma nepiemēro šā likuma 14. panta pirmās daļas pirmā punkta nosacījumu.

17. pants. Iesniegumu par uzņemšanu pilsonībā pieņemšanas un izskatīšanas kārtība

(1) Personu iesniegumus par uzņemšanu Latvijas pilsonībā pieņem un izskata Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk - Pārvalde).

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu pieņemšanas un izskatīšanas kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi. Iesniegums izskatāms un atbilde iesniedzējam dodama ne agrāk kā 10 mēnešu un ne vēlāk kā viena gada laikā no visu Ministru kabineta noteikumos paredzēto dokumentu iesniegšanas dienas. Ja uz lūgumu uzņemt pilsonībā Pārvalde sniedz pozitīvu atbildi, tad persona, kura vēlas, lai to uzņem pilsonībā, viena mēneša laikā atkārtoti apstiprina vēlmi iegūt Latvijas pilsonību.

(3) Pārvaldes lēmumu par atteikumu uzņemt pilsonībā var pārsūdzēt tiesā.

(4) Pēc Pārvaldes priekšlikuma Ministru kabinets sagatavo un iesniedz Saeimai attiecīgu likumprojektu par uzņemšanu Latvijas pilsonībā. Ministru kabinets, ja tam ir īpaši apsvērumi, var atlikt vai atteikt personas uzņemšanu pilsonībā pat tad, ja izpildīti ir citi šā likuma nosacījumi.

(5) Ministru kabinets šādus panta ceturtajā daļā minētos likumprojektus Saeimai iesniedz ne biežāk kā reizi kārtējās sesijas laikā.

18.pants. Uzņemšana pilsonībā par īpašiem nopelniem Latvijas labā

(1) Personu, kurai ir īpaši nopelni Latvijas labā, bet kurai nav tiesību iegūt pilsonību šajā likumā paredzētajā vispārējā kārtībā, var uzņemt Latvijas pilsonībā ar Saeimas lēmumu, ja uz to neattiecas kāds no likuma 15. pantā minētajiem ierobežojumiem. Saeimas lēmums tiek publicēts oficiālajā laikrakstā. Uzņemot pilsonībā personu par īpašiem nopelniem Latvijas labā, tai nepiemēro šā likuma 14.panta (izņemot panta pirmās daļas 5. un 9. punktu) nosacījumus.

(2) Persona, kura vēlas, lai to uzņem Latvijas pilsonībā par īpašiem nopelniem Latvijas labā, iesniedz Saeimai lūgumu par uzņemšanu pilsonībā. Iesniegumam pievienojama autobiogrāfija un paziņojums, ka uz šo personu neattiecas neviens no likuma 15.pantā minētajiem ierobežojumiem.

(3) Saeima nevar lemt par pilsonības piešķiršanu par īpašiem nopelniem pirms kompetentas iestādes nav veikušas pārbaudi, vai uz personu, kas izteikusī vēlmi iegūt pilsonību šajā pantā noteiktajā kārtībā, neattiecas kāds no 15. pantā minētajiem ierobežojumiem.

19.pants. Solījums par uzticību Latvijas Republikai, iegūstot Latvijas pilsonību

Visām personām, kuras uzņem Latvijas pilsonībā, ir jāparaksta šāds solījums par uzticību Latvijas Republikai:

"Es, (vārds, uzvārds), dzimis (dzimusi) (dzimšanas vieta, datums), kļūstot par Latvijas pilsoni, apsolu būt uzticīgs (uzticīga) Latvijas Republikai.

Es apņemos būt lojāls (lojāla) Latvijai un godprātīgi pildīt Latvijas Republikas Satversmi un likumus.

Es apņemos, nežēlojot savu dzīvību, aizstāvēt Latvijas valsts neatkarību, stiprināt latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu, godīgi dzīvot un strādāt, lai vairotu Latvijas valsts un tautas labklājību.

Apliecinu, ka mana rīcība nekad nebūs vērsta pret Latviju kā neatkarīgu un demokrātisku valsti."

20.pants. Latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes kārtība

(1) Latviešu valodas prasmi, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanas pārbauda Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Persona prot latviešu valodu, ja tā:

- 1) pilnībā saprot sadzīves un oficiāla rakstura informāciju;
 - 2) brīvi var stāstīt, sarunāties un atbildēt uz jautājumiem par sadzīves rakstura tēmām;
 - 3) var tekoši lasīt un saprast jebkuras sadzīves rakstura instrukcijas, pamācības un citus sadzīves rakstura tekstus;
 - 4) prot uzrakstīt rakstudarbu par valodas eksaminācijas komisijas uzdoto sadzīves rakstura tematu.
- (3) No latviešu valodas prasmes pārbaudes ir atbrīvojamas personas, kas ieguvušas vidējo izglītību latviešu mācībvalodas izglītības iestādēs, ja tās latviešu valodas centralizētajā eksāmenā saņēmušas sekmīgu novērtējumu.
- (4) Ministru kabinets nosaka šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto zināšanu atvieglotu pārbaudes kārtību personām, kurām ir piešķirta invaliditāte.

21.pants. Iekļaušanās sabiedrībā un attieksmes pret sabiedrībā valdošajām vērtībām pārbaudes kārtība

Personas, kura lūdz uzņemšanu Latvijas pilsonībā, iekļaušanos sabiedrībā un attieksmi pret sabiedrībā valdošajām vērtībām pārbauda intervijā valsts valodā. Ministru kabinets nosaka prasības intervijai un tās norises kārtību.

Trešā nodaļa
Latvijas pilsonības zaudēšana un tās atjaunošana

22.pants. Latvijas pilsonības zaudēšana

Latvijas pilsonības zaudēšanas iemesls var būt:

- 1) atteikšanās no pilsonības;
- 2) pilsonības atņemšana.

23.pants. Atteikšanās no Latvijas pilsonības

- (1) Katrai personai, kurai ir citas valsts pilsonība (pavalstniecība) vai kurai citas valsts pilsonība (pavalstniecība) tiek garantēta, ir tiesības atteikties no Latvijas pilsonības.
- (2) Bērnam vecumā no 15 līdz 18 gadiem, zaudējot Latvijas pilsonību sakarā ar vecāku atteikšanos no tās, nepieciešama viņa rakstveida piekrišana.
- (3) Atteikšanās iesniegumu var noraidīt, ja personai ir neizpildītas saistības pret valsti.
- (4) Pārvaldes lēmumu par atteikšanās iesnieguma noraidījumu var apstrīdēt Tieslietu ministrijā.

24.pants. Latvijas pilsonības atņemšana

(1) Latvijas pilsonību var atņemt ar apgabaltiesas lēmumu, ja persona:

1) ieguvusi citas valsts pilsonību (pavalstniecību), neiesniedzot iesniegumu par atteikšanos no Latvijas pilsonības, izņemot, ja tā ir bijusi Latvijas pilsonis 1940. gada 17. jūnijā vai šādas personas pēcnācējs, vai arī ir Latvijas pilsonis saskaņā ar šā likuma 4. panta pirmās daļas 1. – 6. punktu, vai arī ir Latvijas pilsonis saskaņā ar 1994. gada 22. jūlija Pilsonības likuma 2. panta pirmo, trešo vai ceturto daļu, kas ieguvis Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas (NATO), vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valsts pilsonību;

2) bez Ministru kabineta atļaujas dien kādas ārvalsts bruņotajos spēkos, iekšējā karaspēkā, drošības dienestā, policijā (milicijā), izlūkdienestā vai citā speciālajā dienestā vai ir tieslietu institūciju dienestā.

(2) Šā panta pirmās daļas otrā punkta nosacījumi neattiecas uz tiem Latvijas pilsoņiem, kuriem ir dubultā pilsonība, ja viņu pastāvīgā dzīvesvieta ir ārpus Latvijas.

(3) Latvijas pilsonību, kas iegūta naturalizācijas kārtībā, saskaņā ar 1994. gada 22. jūlija Pilsonības likumu, atņem ar Ministru kabineta lēmumu, ja pilsonis pēc kompetentu iestāžu atzinuma:

1) nav pildījis solījumu par uzticību Latvijas Republikai un tajā pausto atņemšanos stiprināt latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu;

2) kurina nacionālo naidu, publiski izrāda necieņu Latvijas valstij vai tās simboliem, publiski slavina Latvijas okupācijas varu vai tās simbolus vai noliedz Latvijas okupācijas faktu;

3) darbojas pret Latvijas valsti, darbojas pretvalstiskā vai noziedzīgā organizācijā, rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai, ir saistīts ar terorismu;

4) ir ieguvis Latvijas pilsonību ar kukuļošanu.

(4) Latvijas pilsonību, kas piešķirta ar likumu, šā panta trešajā daļā minētajos gadījumos var atņemt ar likumu.

(5) Latvijas pilsonību neatkarīgi no tās iegūšanas veida atņem ar Ministru kabineta lēmumu, ja persona, apliecinot savu piederību pie Latvijas pilsonības vai to iegūstot citādi, ir sniegusi par sevi apzināti nepatiesas ziņas un tādējādi nepamatoti ieguvusi Latvijas pilsonību.

(6) Latvijas pilsonības atņemšana neskar šīs personas laulātā, bērnu vai citu ģimenes locekļu pilsonību.

25.pants. Latvijas pilsonības atjaunošana

(1) Personai, kura zaudējusi Latvijas pilsonību prettiesiskas atņemšanas dēļ, Latvijas pilsonību var atjaunot ar tiesas spriedumu.

(2) Personai, kura zaudējusi Latvijas pilsonību vecāku vai adoptētāju izvēles dēļ, gada laikā pēc pilngadības sasniegšanas ir tiesības lūgt atjaunot Latvijas pilsonību. Lēmumu par Latvijas pilsonības atjaunošanu pieņem Ministru kabinets.

(3) Personu, kurai Latvijas pilsonība atņemta saskaņā ar šā likuma 24.pantu, nevar atkārtoti ar likumu uzņemt Latvijas pilsonībā.

Pārejas noteikumi

1. Latvijas pilsoņi un viņu pēcnācēji, kuri laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam, glābdamies no PSRS un Vācijas okupācijas režīma terora, ir atstājuši Latviju kā bēgļi, tikuši deportēti vai minēto iemeslu dēļ nav varējuši atgriezties Latvijā un šajā laikā ieguvuši ārvalsts pilsonību (pavalstniecību), saglabā tiesības reģistrēties Iedzīvotāju reģistrā kā Latvijas pilsoņi un pēc reģistrācijas pilnā apjomā bauda pilsoņa tiesības un pilda pilsoņa pienākumus.

2. Personas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās brīdim tika reģistrētas kā Latvijas pilsoņi vai citādi ieguva Latvijas pilsonību saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās padomes 1991.gada 15.oktobra lēmuma "Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atjaunošanu un naturalizācijas pamatnoteikumiem" 3.2.punktu, 1992.gada 28.oktobra lēmumu "Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atzīšanas nosacījumiem personām, kuras pirms 1914.gada 1.augusta dzīvoja Latvijas robežās, un viņu pēcnācējiem", 1994.gada 22.jūlijā pieņemto Pilsonības likumu un citiem Saeimas pieņemtiem likumiem, ir Latvijas pilsoņi un viņu pilsonība nav anulējama, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus.

3. Naturalizācijas iesniegumu pieņemšana ar šā likuma pieņemšanu tiek izbeigta. Naturalizācijas iesniegumi, kas pieņemti līdz šā likuma pieņemšanai un kuru izskatīšana nav pabeigta, tiek izskatīti atbilstoši 1994. gada 22. jūlija Pilsonības likumam līdz 2006. gada 31. decembrim.

4. Šā likuma II nodaļa stājas spēkā 2007. gada 1. janvārī.

5. Likuma II nodaļā minētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2006. gada 1. decembrim.

6. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē 1994. gada 22. jūlija Pilsonības likuma 1., 4., 5.nodaļa un Pārejas noteikumi.

7. 1994. gada 22. jūlija Pilsonības likums spēku zaudē ar 2007. gada 1.janvāri.

8. Ministru kabinets ar 2007. gada 1. janvāri sāk Naturalizācijas pārvaldes likvidāciju.

Likums stājas spēkā ar tā izsludināšanas dienu.